

FAKULTA FILOZOFICKÁ
ZÁPADOČESKÉ
UNIVERZITY
V PLZNI

Katedra filozofie

PROTOKOL O HODNOCENÍ PRÁCE

Práce (co se nehodí, škrtněte): diplomová

Posudek (co se nehodí, škrtněte): vedoucího

Práci hodnotil(a): Kryštof Boháček, Ph.D.

Práci předložil(a): Bc. Jakub Wichs

Název práce: Řekové a smrt. Smrt aoida.

1. CÍL PRÁCE (uved'te, do jaké míry byl naplněn):

Diplomant Jakub Wichs se ve své práci pokusil tvůrčím a autorským způsobem promyslet vzájemně provázané aspekty komunikace živého a mrtvého, jak se vynořují v obou paradigmatických textech evropské literatury i filosofie, v *Íliadě* a *Odyssei*. Nedílnou součástí zamýšleného podniku pak byla i sebereflexe autora jakožto pisatele, jenž nemůže jinak, než kráčet ve šlépějích Homérových a umírat sám sobě na přibývajících řádcích vlastního textu. To vše samozřejmě na pozadí kontextuální interpretace vztahu ke smrti, umírání a nesmrtelnosti, tedy rozvrhu archaického světa, z něhož se vynořují základní koncepty naší kultury: mrtví, živí – smrtelní a bohové. Práce si tedy klade za cíl rozmlouvat s epickou poesíí jakožto hlubokým filosofickým partnerem, reflektujícím snahu o uchopení neuchopitelného (smrti) skrze sebereflexi tvorby rozkročené mezi nejsoucí minulé a trvající věčné.

Cíle práce se podařilo naplnit až nečekaně dobře.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Autor si zvolil mimořádně obtížný diskurs, charakteristický pro mimořádně erudované myslitele poststrukturalistické francouzské školy, jako jsou Vernant, Detienne či Loraux. Jedná se o sebereflexivní filosofickou výpověď, běžící na několika rovinách zároveň.

První rovina vyžaduje velkou erudici v klasické literatuře i jazycích, ohromný záběr historický i anthropologický ve smyslu znalostí i porozumění společenským, religionistickým či např. i archeologickým souvislostem zkoumané problematiky. Diplomant se v první fázi spolupráce téměř „utopil“ v této neúměrně široké a náročné přípravě horizontu, na jehož základě by mohl následně postupovat v dostatečně kontextuálně založené interpretaci. S jistým obdivem k jeho výkonu musím konstatovat, že v poměru k neuvěřitelně obsáhlému zadání, kterému lidé běžně věnují léta klasických studií, získal relevantní vhled a solidní bázi znalostí v neuvěřitelně krátkém čase. Tuto fázi reprezentují Prolegomena, tedy kapitola budující komplexní základnu pro budoucí argumentační práci.

Druhá fáze již pracuje s interpretačním uchopením homérské epiky v jejich čistě paradigmatických rozměrech, tedy se zaměřením na božské postavy a jejich vyvýšené kvality. Vůči božským pravzorům se pak z nižší perspektivy vymezují postavy lidské, u Wichse exemplifikované nejprve dvěma hlavními hrdiny *Íliady*, Hektorem a Achilleem. Závěr interpretace Achilleovy postavy nás ovšem opět snáší níže, k první sebereflexivní rovině, kterou potkáváme spolu s hrdinou zcela jiného ražení, s Odysseem (s.41- 44).

Diplomant Odyssea vidí jako postavu, neustále zápasící o svoji vlastní identitu. Tato identita je neustále ohrožována jak ze strany násilných událostí, tak ze strany nátlaku nejrůznějších „vnějškově“ morálních norem, které se achilleovské rovině mohou jevit jako konstitutivní, avšak v odysseovském prismatu jsou demaskovány coby pouhé konvence (s. 48). Rozhodující moment přerodu Odysseovy osobnosti, zahrnující zároveň sebereflexivní autorsko-čtenářský moment, se (nejenom) podle Wichse odehrává při setkání s pěvcem Démodokem, při kterém je konfrontován s vlastní smrtelností poprvé ne jako s ohrožením, ale údělem a výzvou v nejnepřístupnějším, fundamentálním smyslu: kde je Odysseus v rozpětí mezi znaveným tělem a zlatavou postavou přednášené písně? Kým je onen mladík Odysseus, jenž opouštěl Ithaku, malého synka a novomanželku? Je stále zde, spolu s nemilosrdným vyvratitelem Tróje? Kde je však autor básně, kterou právě studujeme? (s. 49-50).

Sestupujeme k poslední kapitole, která je věnována mrtvým. Její první část se poměrně obsírně věnuje interpretaci Odysseovy cesty do říše stínů jakožto rituálnímu transformativnímu sestupu v dobovém kontextu. Druhá část této kapitoly ovšem celou rovinu posouvá z archaické triády bohové – smrtelníci - mrtví a reinterpretuje v kontextu vztahu posluchače/čtenáře – díla a – jeho autora. V tomto momentě vstupuje na scénu Roland Barthes se svým slavným konceptem smrti autora, jenž diplomant invenčně konfrontuje s pohledem Erwina Rohdeho (s. 60-62).

Závěr textu poté není školským zopakováním již proběhlého, ale skutečným propojením dosavadních kroků, které ve vzájemné konfrontaci získávají finální význam. Přínos homérského aoida pro následující evropskou kulturu (autora – tvůrce - umělce) tak Wichs spatřuje v těchto směrech: náboženství – sociální oblast – kolektivní paměť – politická rovina – rovina smrti v napětí mezi mýtem a dějinami.

Práce autora byla tvůrčí, samostatná, s plným porozuměním a vhladem do povahy textů.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.):

Odpovídá standardům v oboru obvyklým. Bibliografie je nezvykle rozsáhlá, do značné míry cizojazyčná.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.):

Práce se rodila těžko a zdlouhavě. Zejména první fáze se neúměrně prodlužovala a diplomant se na dlouhou dobu odmlčel, až jsem měl obavu, zda vůbec pokročí dále nad studium výchozího backgroundu. Autor však nakonec tvůrčím způsobem uchopil zadané téma a sám vnesl do celé problematiky barthesovskou textovou paralelu, kterou propojil s mnou požadovanou perspektivou Rohdeho a dále výchozí homérské otázky.

Autor prokázal, že se skvěle vyzná v obou neobyčejně rozsáhlých eposech a je schopen jejich celkového a kontextuálního uchopení v interpretačně produktivním, autentickém čtení. To celé v diskusi s relevantním soudobým mezinárodním bádáním i v kontextu řady dalších spisů antických autorů na Homéra navazujících.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

Můžete blíže představit naznačenou souvislost mezi polytropií textu a Odysseovým epithetem (polytropos)?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (výborně, velmi dobře, dobře, nevyhově): **VÝBORNĚ**

Datum: 18. V. 2017

Podpis: Kryštof Boháček, Ph.D.